

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19164>

Özet

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (MDDS-TR), bireylerin karar verme süreçlerinde gösterdikleri yeterlilikleri ve kararlılık düzeylerini çok boyutlu olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Ölçek, Enver Sarı (2010) tarafından orijinal İngilizce formundan Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk kültürüne ve diline uygunluğunu, geçerlik ve güvenilirlik analizleri (özellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi kullanılarak) ile test edildiği kapsamlı bir psikometrik çalışmadır. MDDS-TR, 20 maddeden oluşmakta ve dört ayrı kararlılık boyutunu ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kararlılık, Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği, MDDS-TR, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Uyarlama, Cronbach Alfa Katsayısı, Çatışma Çözme, Sosyal İlişki.

Yazarlar

Enver SARI (Türkçe Uyarlama Çalışması Sorumlu Yazarı).

Amaç

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin farklı yaşam başlımlarında (genel eylemler, kişilerarası ilişkiler ve sosyal seçimler) sergilediği kararlılık düzeylerini ve karar verme becerilerini ayrı alt boyutlarda ölçmektir. Bu çok boyutlu yaklaşım, sadece kararlılık derecesini değil, aynı zamanda kararlılığın hangi alanlarda güçlü veya zayıf olduğunu da belirlemeyi sağlar.

Uyarlama çalışmasının birincil amacı, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde test etmek ve ölçeğin Türkiye'de geçerli ve güvenilir bir araştırma aracı olarak kullanıma sunulmasını sağlamaktır. Bu ölçek, özellikle rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanlarında, bireylerin karar verme sorunlarına yönelik spesifik müdahaleler tasarlamak için önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Yapı

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği, 20 maddeden oluşan ve kararlılığın dört ayrı faktör altında inceleleyen bir yapıdır. Bireyin genel kararlılık eğiliminden, sosyal ve çatışma çözme becerilerine kadar geniş bir yelpazede değerlendirme yapar. Bu dört faktör şunlardır:

Genel Kararlılık: Karar aldıktan sonra tereddüt etmeden harekete geçme ve eylemlerinde tutarlı

olma eğilimi.

Çatışma Çözme: Kişilerarası anlaşmazlıklar veya tartışmalar sonrasında durumla başa çıkma ve etkili çözüm yolları bulma konusundaki özgüven.

Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik: Arkadaş çevresini veya sosyal ilişkileri seçme yeteneğine duyulan güven ve bu seçimlerdeki netlik.

Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık: Sosyal ilişkilerde aranan niteliklerin farkında olma ve bu niteliklere sahip kişileri kolaylıkla tanıma becerisi.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, önceden belirlenen dört faktörlü yapının Türk örnekleme verileriyle uyumunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA, pek çok gözlenebilir değişkenin oluşturduğu gizli değişkenlerden (faktörlerden) oluşan faktöryel bir modelin ampirik verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirmeyi amaçlayan kritik bir istatistiksel yöntemdir.

Modelin geçerliğini değerlendirmek için çalışmada çok sayıda uyum indeksi kullanılmıştır. Bu indeksler, modelin kuramsal yapısının veriye uygunluğunu kanıtlamaktadır. Analizlerde kullanılan başlıca uyum indeksleri şunlardır:

Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness, X^2)

Yıllık Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI)

Düzeltilmiş Yıllık Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI)

Ortalama Hataların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR veya RMS)

Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA)

Güvenirlilik

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği'nin Türkçe formunun (MDDS-TR) güvenirlik analizi, ölçeğin iç tutarlılığını saptamak amacıyla Cronbach Alfa Katsayısı yöntemi ile yapılmıştır. İç tutarlılık analizi, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar homojen bir şekilde ölçtüğünü gösteren temel bir psikometrik göstergedir.

Elde edilen Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin genelinde ve dört alt boyutunda yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, MDDS-TR'nin Türk popülasyonunda güvenilir ve tekrarlanabilir ölçümler yapma yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasının merkezinde yer alan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), ölçeğin orijinal dört faktörlü modelinin (Genel Kararlılık, Çatışma Çözme, Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik ve

Sosyal ?li?ki Seçiminde Kolaylık) Türk örnekleminde de geçerlili?ini korudu?unu s?nam???t?r. Bu analiz, de?i?kenler aras?ndaki ili?kilere dair önceden belirlenen bir hipotezin ampirik olarak test edilmesini gerektirir.

DFA sonuçlar?, kullan?lan uyum indeksleri (GFI, AGFI, RMSEA, X²) dikkate al?nd???nda, dört faktörlü yap?n?n Türk üniversite ö?rencileri popülasyonu verileriyle kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu durum, ölçe?in yap?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu ortaya koymaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (20 Maddelik Anket)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal (?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Uyarlama çal???mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm???t?r).

Ya? Grubu: Yeti?kinlik.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri örnelemi.

Test Metodolojisi: 6'lı Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilir.

Derecelendirme: 1=**Hiç kat?lm?yorum** ile 6=**Tamamen kat?l?yorum** aras?nda de?i?en 6 puanlı Likert tipi yan?t format? kullan?lır.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [cok-alanli-kararlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Anahtar Kelimeler

Karar Verme Becerileri, Çok Boyutlu Ölçüm, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Kararlılık, Psikolojik Test, Ölçek Geli?tirme, Enver Sar?.

Yazarlar ve ?leti?im

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: enversari@hotmail.com

Yaz???ma Adresi: Enver SARI (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde

yayınlanmıştır).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Uyarılma Yılı: 2010

İzinler ve Ücret: Ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanımı için kaynak gösterilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ve detaylı izinler için sorumlu yazar (Enver Sarı) ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Referanslar

Sarı, E. (2010). Çok Alanlı Kararlılık Ölçeğini Türkçeye uyarılma çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 101-114. Makale bağlantısı: dergi.atauni.edu.tr

Kline, R. B. (2000). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.

Stevens, J. P. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn and Bacon.

Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Uygulama Örnekleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-72.

Cole, D. A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(4), 584-591.

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği Maddeleri

Ölçek, toplam 20 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ayrıca, her bir alt boyuta ait örnek bir madde sunulmuştur:

Genel Kararlılık (4 m): "Bir karar aldıktan hemen sonra genellikle onun doğrultusunda hareket ederim."

Çatışma Çözme (6 m): "Biri ile tartıştıktan sonra durumun üstesinden nasıl geleceğim konusunda kendime güvenirim."

Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik (4 m): "Arkadaş seçme yeteneğime güveniyorum."

Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık (6 m): "Bir arkadaşta tam olarak ne aradığımı biliyorum."